

ודווקא לבנות קשר חדש,
שלעתים דורש מרחק
מסוים מאבא ואמא - לא
רק מרחק פיזי, אלא גם
מרחק מנטלי. להתחיל

לברר מה חשוב לי באמת, ומה חשוב לי רק מפני שכך הורגלתי; ומה
מתוך מה שחשוב לי באמת אני מוכן להגמיש, כדי לתת גם לאשתי
מקום לבטא את מה שחשוב לה באמת.

לבנות יחד בית מכבד ומחובר, ולא רק "הסכם נישואין" שבו כל
אחד נשאר מבוצר בעמדתו, אך מסכים לשתוק - - - כמה קשה היא
המחלוקת.

אבל כמה יפה הוא השלום: ההשלמה עם המחלוקת הזאת. ההבנה
שהיא אינה אויב שיש לסלקו, אלא שער המגלה תהומות חדשים
בנפש וגבהים חדשים ברוח. פציעה שתחילה מדממת, אך לבסוף
יוצרת ברית; מחלוקת שמולידה עמדה חדשה לגמרי - עמדה שלא
הייתה יכולה להיוולד ללא הפרידה מן האב והאם, וללא המפגש
העמוק עם עולמו של בן הזוג.

*

כמה כואב לראות את ילדינו רבים. זה צועק: "כולה
שלי!", וזה מילל: "כולה שלי!".

אוף, לא מספיק אנחנו משקיעים בהם? לא מספיק
אנחנו נותנים להם? למה הוא חושב שהוא מקופח?
למה היא חושבת שהקטנה מפונקת יותר?

אני כל כך משתדל. אני כל כך מייחל לאווירה אוהבת,
לאווירה מפרגנת. אני כל כך עובד על עצמי שלא
להיות קנאי. מה, הם לא רואים את העמל שלי על
עצמי? מאיפה הם לוקחים את הקשיחות הזו? - כמה
קשה היא המחלוקת.

כמה יפה הוא השלום. כי אז הם פשוט מבצבים.
מפתחים שיטות ובונים סייגים כדי להכיר את עצמם
ולבדל את עצמם מאחים ומאחיות, שכולם כאחד
ילדים שלנו, אהובים שלנו.

כשאנחנו שלמים עם מי שאנחנו, וצופים מן הצד,
ורק מאשרים את מה שיש מתחת לפני המריבה:

'נכון, אתה צודק. אתה שונה ממנה. הייחודיות שלך היא היסודיות!..
נכון, את שונה ממנו. הייחודיות שלך היא היצירתיות!..
נכון, אתם שונים מהשלישי. הייחודיות שלו היא הרחפנות, הססגוניות... נכון,
כל אחד מכם מחפש את מקומו, את קולו ואת הדרך המיוחדת שלו
להיות בעולם!'

השלום אינו מבקש למחוק את ההבדלים, אלא לתת להם מקום.
כשאנחנו מצליחים לראות את מה שמתחת לפני המריבה, אנחנו פחות
עסוקים בשאלה מי צודק, ויותר בהקשבה למה שכל אחד מנסה לומר
בדרכו. מתוך ההכרה בשונות צומח שלום - לא שלום של אחידות,
אלא שלום שנותן מקום לכל אחד להיות הוא עצמו.

*

זהו. הוא התחתן. התגברנו על קשיי ההתחלקות
מהבית. זה לא היה כל כך קשה כמו שזה היה מרגש.
מאוד, מאוד מרגש. עכשיו הוא כבר נשוי. הם מגיעים
לביקור, לשבת. אבל זה לא נגמר.

למה, למה הוא נראה קצת אחרת
משבוע שעבר? למה הוא מהורהר?
אולי הוא קצת מדוכדך? אבל למה?
מה לא טוב לו? אולי הוא לא
רוצה לצער אותי? - לא! טוב

עלון מס' 140 קרח תשפ"ו

רוור להיתבונן

מאמרי התבוננות והתחברות בעבודת הנפש והנשמה

השלום שבין הקצוות

פרשה זו יפה נדרשת, ויפה שבעתיים בכל דור, בכל תקופה ובכל
מצב. אוי, כמה היא יפה נדרשת, שכן כל העולם, כל החיים וכל
המציאות תלויים בה. אין דבר שנבנה, אין דבר שמתקיים ואין דבר
שמתבסס, אלא על היסוד הגדול הטמון בפרשה זו.

ההפלא הוא, שהיופי שבה כרוך גם בכאב. זהו יופייה של המחלוקת.
מצד אחד היא מגלה עומקים, מבררת אמיתות, מצמיחה בניינים
ומולידה התקדמות. ומצד שני, ככל שהיא נוגעת
במקומות עמוקים יותר - כך היא עלולה לכאוב יותר.

דווקא משום שכל כך הרבה תלוי בה, כל כך הרבה נבנה
ממנה, וכל כך הרבה עתיד להיוולד ממנה - היא דורשת
מן האדם חכמה, ענווה ורוחב לב. כי המחלוקת יכולה
להיות כוח של בניין, ויכולה חלילה להפוך לכוח של
הרס. וכל היופי שבה הוא כאשר יודעים כיצד להחזיק
את שני הצדדים גם יחד: את האמת ואת האהבה, את
הבירור ואת האחדות.

*

כמה קשה היא הלידה. "כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לֵלֶדֶת, תִּחִיל
תִּזְעַק בְּחִבְלֶיהָ" (ישעיה כו יז). לעזוב את החום העוטף
אותנו, את האור הדולק לראשנו, את העיניים הצופות
שאינן מוגבלות לטווח ראייה מצומצם. לעזוב את המזון
הבראשיתי והיסודי שהיה לנו שם, ופשוט לעבור דרך
פרוודור צר - כדי להגיע, לא לעולם שכולו טוב, אלא
לעולם שאם אינך בריא לגמרי - אתה רואה בו כמעט
רק רע, ונדרשת ממך עבודה מאומצת כדי לראות את
הטוב שבו.

כמה קשה היא המחלוקת הזו: להתחלק מן השמים ולבוא ארצה.

וכמה יפה הוא השלום - המשלים עם המצב. לא לשכוח מאין
באנו, אבל גם לזכור תמיד לאן אנו הולכים; ולהשתדל לגשר בין שני
המקומות הללו דרך המונחים של טבע, הכרח, צורך, דחפים גשמיים
- ולקדש אותם, ולערוך ביניהם ובין הטוב, שלום.

*

כמה חבל שנאמר: על כן יעזב איש את אביו ואמו וידבק
באשתו והיו לבשר אחד (בראשית ב כד). קשה העזיבה. לעזוב
מנטליות, תרבות, הרגלים ודפוסי חשיבה; לעזוב

דברים שעבדנו במשך שמונה-עשרה או
עשרים שנה להאמין שהם אמת מוחלטת,
כמעט ישירות מפי אלוקים חיים. כמה
קשה לעזוב את מה שלימדו אותנו,
את מה שהתרגלנו אליו, את מה
שנראה לנו מובן מאליו.

כמה קשה לצאת מארצך וממולדתך
ומבית אביך (שם יב א), למעט את
השם את הרכש, ואת המיתוסים
שחשבנו שאי אפשר לערער אותם -

צריכים לצעוק "אנטישמית" על מי בת ישראל, ולמה היא מצדה צריכה לטרפד כל מהלך שנועד להקל על מי שאינו צועד באג'נדה שלה? למה יש מפגנים, ויש מתנגדים להפגנות, ויש מתנגדים רק להפגנות שאינן מאושרות על ידי המשטרה? ולמה יש כאלה שמחוררים את הספינה ודואגים רק לסוויטה של עצמם, ויש כאלה שטובעים בים, אינם נהנים ואף אינם מהנים? למה סמוטריץ' תוקע מקלות, ולמה הנתקעים מלכלכים עליו בדברים שמעולם לא עלו על לבו?

למה החרבות שלופות מן התער, ובעל הבית דוחק, והמציק מציק, והנפש מחולקת, ומבולבלת, ומייחלת לקצת שלוה? - כמה קשה היא המחלוקת.

כמה גדול הוא השלום: מלך שהשלום שלו, שברצון ברור ובדעה צלולה צמצם את עצמו לצדדים, וברא עולם הנראה כנפרד ממנו, רק כדי שבני אדם ירעשו ויתגוששו, יריבו ויפצעו - ובתוך כל זה יתפללו אליו:

בְּרַךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ - בְּרַב עֹז וְשָׁלוֹם.

תפילה נהדרת ונאדרה היא. פוסחת על שתי הסעיפים, מדלגת בין הבתים. אינה מבטלת את השנאה ההכרחית לרשעה, אך מרימה אותה מעל הקרקע, מעל האינטרסים האישיים.

פועלת קמעה קמעה ומבטיחה:

אֶתֶּה שָׁלוֹם וְשָׁמֶךָ שְׁלֹום. יְהִי רָצוֹן שְׁתֵּשִׁים עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלֹום.

תרי"ג עצות

שיית מאת וילת עשר זיני עיטא (זוהר ה"ב ע"ב)

שצב. שלא יעבוד זר במקדש

נאמר (במדבר י"ד) וְזָר לֹא יִקְרַב אֲלֵיכֶם. והיינו שכל מי שאינו מזרע אהרן הזכרים לא יעבוד בבית המקדש, ואם עבד - עבודתו פסולה, וישנם מקרים שאף חייב מיתה בידי שמים.

אחד האיומים הגדולים ביותר שאפשר לאיים בהם על ילד הוא: "כולנו ניסע לטיול, ואתה לא תוכל להשתתף". זו תחושה איומה של דחייה, מידור ובדידות.

אכן, הילד מרגיש שהוא חלק בלתי נפרד מן החוויה. הוא אמור ליהנות ממנה בדיוק כמו שאר הילדים, ולכן ההדרה עלולה להעיק עליו מאוד.

אבל יש גם מצבים אחרים: יש פעמים שילד מנסה להשתלב בוויכוח סוער של אחיו הנשואים. הוא צועק ומנסה להשמיע את דעתו, אך הדבר רק מקשה עליו. אחרי הכול, דעתו אינה באמת נשמעת, והוא מרגיש זר לכל המתרחש. הוא פשוט לא שייך לכאן.

יש אב שיפסיק את הוויכוח של הגדולים בכל רגע ויאמר: "תתייחסו אליו גם כן, תראו אותו, תשמעו אותו". התוצאה תהיה שהילד ימשיך להרגיש זר, האחים יתעצבנו, והאווירה כולה תהפוך לעכורה.

ויש אב שיקרא לילד בעדינות ויאמר לו: "עזוב, אל תתערב בוויכוח שלהם. הם נמצאים כרגע במקום אחר. בוא אליי. ספר לי מה עובר עליך, מה חווית, מה אתה חושב. אני רוצה לשמוע. זה מרתק אותי. אותם תעזוב - זה פשוט לא המקום שלך כרגע."

איזו אנחת רווחה משתררת בסלון. הילד לא נדחה - הוא פשוט הוזמן למקום שבו באמת מחכים לו.

לו! זה ברור! - אז למה הוא לא אומר לי? למה הוא לא דואג להרגיע את האמא החרדה, את האבא העייף? - אז אולי לא טוב לו? - - כמה קשה היא המחלוקת.

כמה גדול הוא השלום: כי ככה זה. כמה שזה לא פשוט לי, ככה זה מורכב בשבילי. ככה הוא לומד להתרגל לשטח החדש. ככה הוא בודק איך להגיב לי ליד אשתו הטרייה. ככה, כשהוא מתכנס קצת בתוך עצמו, הוא בוחן את מקומו החדש ואת הדרך הנכונה עבורו להיות בו. ואפילו אם אני הכי מאפשר בעולם - אין מה לעשות. ככה הוא גדל, ובאמת באמת אין אפשרות אחרת.

*

אני מחפש לכולל / בודק מקומות עבודה, ותוהה: מה כל כך מסובך בלהתאים את המציאות לציפיות? למה, הפנטזיה שלי כל כך מנותקת? כל כך רחוקה? בסך הכול, מה רצינית?

רציתי לבוא לראיון עבודה, שיבינו מיד שאני משהו מיוחד, וירצו לשבץ אותי במקום שכבר בגיל תשע ידעתי שאני מתאים לו. מה כל כך גרנדיוזי ברצון הזה?

למה ראש הכולל אינו מוקסם מהשאלות שלי? מה הוא לא רואה שמדובר כאן במשהו מיוחד? אברך שעוד לא עבר מעולם, בסגנונו ובאיכויותיו, את מפתן דלת הכולל? - כמה קשה היא המחלוקת.

כמה יפה הוא השלום: הסוחב את הפנטזיה בחוטים דקים אך עקשניים אל תוך סלע המציאות. משפץ אותה, ממקד אותה, יוצר לה כלי, מחבר בינה לבינו, ובינו לבין האנשים שסביבו, וכך מביא את הכישרון אשר לשמו נשלח לעולם - כישרון שהיה עד כה פנטזיה בעלמא - לידי גילוי ממשי, כדי לקדש בו שם שמים ולפאר את עולמו של הקדוש ברוך הוא.

*

התקבלתי כבר. ויש לי קביעות לשיעורי תורה, ויש לי קביעות מקום לתפילה, ויש לי ערכים חשובים, ויש לי כמה שקלים בבנק וכמה שקלים בכיס. אשתי מאושרת ואני שמח.

אז למה היום קמתי על צד שמאל? למה לא יכול להיות חיבור אחד ורציף בין אתמול להיום ולמחר? למה הימים כל כך חלוקים באופיים? למה דברים שאתמול נראו לי משמחים כל כך, נראים לי היום משמימים כל כך? ולמה דברים שנראים לי היום מושכים ומאוויים כל כך, היו נראים לי אתמול חסרי טעם ואפילו דוחים? - כמה קשה היא המחלוקת.

וכמה יפה הוא השלום: להזהיר גדולים על קטנים - להאיר מימים גדולים לימים קטנים. ללמוד להכיל את הקשה והמעצבן בתוך הלב הרך והרחום. לעורר בתוכי רחמים על עצמי. לעורר בנשמתו את אותו חֶסֶד הצמא רק למילוי של מלך מלכי המלכים. לעורר בהווייתו ידיעה מוצקה וברורה, שאני מורכב גם מימים טובים וגם מימים פחות טובים, ושבשניהם אני אותו אדם, ובשניהם אותה נשמה ממשיכה את מסעה אל יעדה.

*

כשעשיתי עבודה פנימית של שלום - ביני לבין עצמי, ביני לבין אשתי, ביני לבין הילדים, בין כולנו לבין ההורים והאחים, בין משפחתנו לבין הקהילות - אנחנו פנויים גם לתהות, לשאול ולכאוב:

למה? למה חייבת להיות מחלוקת בין קהילה לקהילה? בין עדה לעדה? בין מגזר למגזר?

למה טראמפ חייב לכנות את ביבי "משוגע", ולמה ביבי חייב לחייך במשובה על שיגעונותיו של טראמפ, ובניתיים למתוח את כל הילדים ואת כל ההורים דרי ארץ ישראל? למה גפני ואמסלם